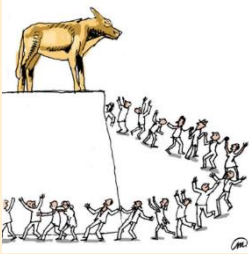

125 Een shot adrenaline – een eeuwig moment

Die ene dag begon voor hem als vele dagen ervoor. Daarna was alles anders – hij wist vanaf die dag dat de wereld op enig moment door een crisis getroffen zou worden. Als hij daaraan dacht, werd hij opnieuw onrustig, bonkte zijn hart.

Paul Moore, risicomanager bij de HBOS bank – tot in 2008 één van de grootste Britse banken – waarschuwde al in 2004 de leiding van de bank. Die dag zei hij: *'Ik adviseer de Raad van Bestuur met klem om de strategie van sales-groei te heroverwegen om*

risico's voor klanten [...] te voorkomen.' Moore vertelt zelf wat er vervolgens gebeurde: 'Toen was het even stil. Maar het was een pijl, recht in het hart van de strategie. De bestuursvoorzitter nam het woord: *'Goed gezegd, Paul, eindelijk een adviseur die zegt waar het op staat; thank you Paul.'* Toen ik de kamer verliet, zei ik zachtjes: *'Goddank, ze snappen het.'*

Maar het liep heel anders. Midden in de bankencrisis die in 2008 uitbrak redde ook HBOS het niet...

Is dit het hele verhaal? Nee, het was natuurlijk vreselijk wat op wereldschaal gebeurde. Maar lees nu ook wat Paul Moore vertelt over wat na dat gesprek in 2004 met hém gebeurde: 'Vervolgens gaf de bestuursvoorzitter aan de algemeen directeur toestemming me te ontslaan. Ik kon niet geloven dat hij me zou ontslaan. Ken je dat gevoel dat er iets gebeurt dat je absoluut niet verwacht? En dat er een shot adrenaline rechtstreeks naar je hart gaat? Zo voelde het toen hij me ontsloeg.' Tijdens de laatste zinnen sloeg Paul Moore enkele keren met zijn vuist op zijn hartstreek.

In enkele minuten zag en hoorde ik op de televisie¹ dit verhaal. Het verhaal bleef bij mij hangen: wat heb ik eigenlijk gehoord? Maar ondertussen was Geert Mak al weer aan een ander verhaal begonnen. Twee dagen later besloot ik het verhaal te herbeluisteren met de computer in de aanslag. Het uitgeschreven resultaat heb je zojuist gelezen.

Wat dreef die bestuursvoorzitter om zijn topadviseur te ontslaan? Wat dreef hem om eerst nog de suggestie te wekken dat hij dankbaar was voor diens advies – *'thank you, Paul'* – terwijl die suggestie een valse leugen was?

Ik probeer de innerlijke roerselen van deze man te begrijpen, maar komt er ooit een eind aan deze zoektocht? De *feiten* zijn helder: deze bankier neemt grote risico's, dat weet hij; hij is gewaarschuwd dat dit voor zijn klanten schadelijk kan zijn; hij toont zich dankbaar voor de heldere woorden van Moore, maar ontslaat hem vervolgens om door te kunnen gaan waarmee hij bezig is. *De feiten zijn helder, maar zijn die niet de bedrieglijke buitenkant van wat er echt in zijn geest omging?* Heb jij een begin van een antwoord?

Zouden die antwoorden niet belangrijk zijn? Want deze bankvoorzitter behoort tot een groep mensen die de wereld aan de rand van een vreselijke financiële ramp hebben gebracht. En het allerergste was en is: ze wisten wat ze deden en ze konden hun gang gaan. Hun Raad van Commissarissen zat erbij en keek ernaar. Ze draaiden mee in de geldcarrousel waarin de waarde van jouw spaarcenten, van jouw aandelen door deze mensen wordt bepaald én – dat vooral – belaagd.

Zou die bestuurder altijd een man zijn geweest die maar z'n gang kon gaan ten koste van anderen? Was hij ook al die meedogenloze man toen ze hem op deze zeer verantwoordelijke post benoemden? Is er onder die duizenden medewerkers nooit een klokkenluider geweest wiens moreel kompas de goede richting wees?

Zou iedereen bij die bank altijd lekker hebben kunnen slapen? Of waren er meer bankmensen als Paul Moore die daarna via de achterdeur afgevoerd werden?

Hoe verging het Paul Moore zélf? Ik schreef al: daarna was voor hem alles anders. Dat shot adrenaline, rechtstreeks naar zijn hart, het kwam – op de meest onverwachte momenten – steeds weer terug. Hij zocht – vertelde zijn interviewster – steeds weer naar spannende avonturen die als tegengif voor dat rampzalige shot adrenaline zouden zorgen. Dat was zijn antwoord – zo trachtte hij te ontsnappen aan de repeterende mokerslag die zijn leven zo ingrijpend had veranderd. Of dat lukte?

Het is zeer wel denkbaar dat ook jij – jong of oud(er), dat is niet relevant – zo'n moment hebt gehad in je leven, misschien zelfs wel meer dan één. De verschrikkelijke mededeling van de arts, de politie die opeens voor je deur staat, je partner, je kind, vriend die ... Dat moment waarop het shot adrenaline je hart op hol deed slaan, het is *een eeuwig moment* – het nam bezit van jou om je nooit meer los te laten. Op de meest onverwachte momenten is het er weer – de herinnering aan toen, het bonken van je hart.

Wij – Louise en ik – ervaren dat ons hart tot rust komt in de ervaring van ándere 'eeuwige momenten': de steeds terugkerende ervaring van liefde en vriendschap, van proza en poëzie, van muziek en film, de natuur, de smaak van heerlijk samen eten, de rijkdom aan gedachten die we horen van goede, wijze mensen, niet zelden ook geraakt door een shot adrenaline. Juist in de beleving van die eeuwig momenten keert steeds de dag terug die óns leven voorgoed veranderde door het sterven van Martijn. Juist in die eeuwig momenten wordt die pijn draagbaar in de schoonheid van dat moment en zijn wij verzoend met het leven, dat ons zoveel moois schenkt. Schoonheid schenkt troost.

Die verrijkende eeuwig momenten, ze staan haaks op de onbeheersbare drang om '*alles uit het leven te halen*'. Is dat mogelijk, alles uit het leven halen? Die wens is niet te vervullen. Want ze vooronderstelt dat de koffer van het leven oneindig groot is. Want anders komt er een moment dat de koek op is; de koffer is leeg, je hebt er alles uitgehaald, dat wilde je immers?! Dus: de wens alles uit het leven te halen leidt uiteindelijk tot een leeg bestaan. We kunnen niet leven als we alles uit het leven willen halen. Het leven van nu is dan nooit genoeg, want dat is immers nog niet alles?

Bij Escorial, 45 km NW van Madrid

We mogen daarentegen steeds leven met wat het leven ons *nu* biedt. Ja, in het *nu* kan ons hart geraakt worden door een shot adrenaline dat ons steeds weer zal raken. In het *nu* kunnen we ook een eeuwig moment vinden: rust, vrede, genot en troost. Geluk ligt niet in de toekomst verscholen, maar in het hier en nu. *Pluk bloemen als ze bloeien!*

1. Dit is een transcriptie van een gedeelte uit deel 2 van de tv-serie *In Europa* van Geert Mak – januari 2019

Muziek: Ik geloof in de kracht van klassieke muziek. De kracht om te ontspannen en energie op te doen. Naar binnen te keren en te openen. Vreugde en troost te ervaren. Te herinneren en lief te hebben. Ik krijg vaak reacties van bloglezers die naar de door mij uitgekozen muziek luisteren. Dat stimuleert me enorm. In de volgende muziek hoor je in de delen 1 en 4 een thema dat enkele keren terugkeert. De eerste keer klinkt het thema *mineur* (donker gekleurd), in deel 4 *majeur* (licht gekleurd, blij, zet dan de luidsprekers maar open!). En in deel 2 hoor je een heel ander thema, prachtig gespeeld door een hoorn. Voor mij zijn het eeuwig momenten! Ik deel ze graag.

***Tchaikovsky, Symphony No.5 in E minor op.64; dirigent Mariss Jansons.* Hele symfonie 45:47 [hier](#)**

Deel 1 [begin](#) 2:40

Deel 4 [begin](#) 3:20

Deel 2 [hoornsolo](#) 2:26

Deel 4 [einde](#) 3:07